

РЕШЕНИЕ

№ 6556

гр. София, 07.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 67 състав,
в публично заседание на 25.10.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Лилия Йорданова

при участието на секретаря Мая Георгиева, като разгледа дело номер **5653** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл.118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Образувано е по жалба на М. А. Т., ЕГН [ЕГН], от [населено място], чрез адв. Г. срещу Решение № 2153-21-220 от 01.06.2022 г. на Директора на ТП на НОИ /ТП на НОИ/ С.-град, с което е потвърдено Разпореждане № [ЕГН]/19 от 11.03.2022 г. на длъжностно лице по „Пенсионно осигуряване“ /ПО/ при ТП на НОИ С.-град, с което е отказано отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване.

В жалбата се излагат възражения за незаконосъобразност и неправилност на оспорвания административен акт, постановен при нарушение на административнопроизводствените правила и необоснованост. Твърди, че пенсионният орган неправилно е отказал исканата пенсия, тъй като жалбоподателката не отговаря на изискването по чл.74, ал.1, т.3 от КСО за наличие на 3 години осигурителен стаж до датата на инвалидизиране. Претендира, че следва да ѝ се отпусне пенсия за инвалидност поради общо заболяване, тъй като е лице с вродено трайно увреждане, в този смисъл неправилно административният орган е решил, че следва да действа в условията на обвързана компетентност и препраща към решението на ТЕЛК, в което се сочи, че заболяването ѝ е вродено. Сочил също, че има натрупан трудов стаж и след инвалидизирането си и на това основание има право пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Искане за отмяната на обжалваното решение на директора на ТП на НОИ С.-град.

В проведеното по делото открито съдебно заседание жалбоподателката се явява лично и с пълномощник и поддържа жалбата. Претендира се присъждане на разноски по делото за адвокатско възнаграждение.

Ответникът – директорът на ТП на НОИ С.-град, се представлява по делото от упълномощен процесуален представител – юрк. М., която оспорва жалбата, с искане същата да бъде отхвърлена като неоснователна. Претендира юрисконсултско възнаграждение. В дадения от съда срок представя писмени бележки.

Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Във връзка с експертно решение № 0273/014 от 26.01.2006 г. на ТЕЛК М. А. Т. е подала Молба № 01000795 от 20.02.2006 г., с която иска да и бъде отпусната социална пенсия. С Разпореждане № [ЕГН] от 03.04.2006 г. на лицето е отпусната социална пенсия за инвалидност.

Със Заявление № МП-49096/17.04.2015 г. жалбоподателката е поискала инвалидна пенсия. С Разпореждане № [ЕГН]/38 от 15.05.2015 г. е постановен отказ за отпускане на исканата пенсия, тъй не отговаря на изискванията на чл. 74, ал. 2, т. 3 от КСО за 3 години осигурителен стаж преди инвалидизирането, от които 1/3 действителен. Видно от Разпореждането е зачетен осигурителен стаж на лицето до датата на инвалидизирането и /03.11.2005 г./ - 08 месеца и 27 дни, тъй като към същата дата М. Т. е била на възраст 25 години, 10 месеца и 21 дни.

Със заявление вх. № 2112-21-2183/08.07.2019 г. жалбоподателката М. А. Т. отново е поискала отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, като е приложила експертно решение на ТЕЛК № 2513/176 от 24.11.2011 г.

По заявлението е постановено Разпореждане № [ЕГН]/56 от 26.07.2019 г. на длъжностно лице по „Пенсионно осигуряване“ при ТП на НОИ С.-град, с което е отказано отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Изложени са мотиви, че към датата на инвалидизиране – 03.11.2005 г., лицето има навършена възраст от 25 години, 10 месеца и 21 дни и зачетен осигурителен стаж от 08 месеца и 27 дни, и осигурителен стаж след тази дата - 07 години, 10 месеца и 19 дни. Изложени са мотиви, че съгласно чл. 74, ал. 1 КСО право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, имат лицата ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизиране както следва – до 30 годишна възраст: 3 г. осигурителен стаж. Посочено е, че лицето М. А. Т. няма право на пенсия за инвалидност, тъй като не отговаря на гореизложените условия.

Разпореждането е оспорено по административен ред пред директора на ТП на НОИ С.-град с жалба вх. № 1012-21-1407 от 15.08.2019 г. По оспорването е постановено Решение № 2153-21-261 от 27.08.2019 г. на директора на ТП на НОИ С.-град, с което жалбата е оставена без уважение като неоснователна. Решението е оспорено в законоустановения срок пред АССГ, като с Решение №7595 от 04.12.2019г., постановено по адм.д.№ 10249 по описа за 2019г. е отхвърлена жалбата на М. Т. срещу Решение № 2153-21-261 от 27.08.2019 г. на директора на ТП на НОИ С.-град

Със Заявление вх.№2112-21-280 от 28.01.2022г. /л.61/ М. А. Т. е направила искане до директора на ТП на НОИ С. да й бъде отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване /ИОЗ/, като е декларирано при определяне правото и размера на

пенсията да се използват данните от регистъра на осигурените лица. Към заявлението във вид на приложения са депозирани ЕР №1085 от 23.09.2020г. на ТЕЛК /л.70/, от което се установява, че органите на медицинската експертиза са определили на М. Т. 100% трайно намалена работоспособност с дата на инвалидизиране, посочена в ЕР на ТЕЛК №1085 от 23.09.2020г. – 03.11.2005г. и срок на инвалидността – пожизнен. Оценката на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане по причини, датата на инвалидизиране и срокът на инвалидизиране е потвърдено с решение на НЕЛК №16421-076 от 10.10.2020г.

С последващо ЕР №0559 от 12.08.2021г. на ТЕЛК /л.74/ е прието за неоснователно искането на М. Т. за промяна на датата на инвалидизирането ѝ. След обжалването на последното ЕР на ТЕЛК пред НЕЛК е постановено ЕР №2097 от 02.12.2021г. на НЕЛК /л.76/, с което оспореното ЕР на ТЕЛК е потвърдено, включително и в частта на определената с него дата на инвалидизиране – 03.11.2005.

С Разпореждане №[ЕГН]/19 от 11.03.2022г. /л.89/ на длъжностно лице по пенсионното осигуряване /ПО/, на основание чл.74, ал.1, т.3 от КСО е разпореден отказ за отпускане на исканата лична пенсия за ИОЗ при зачетен осигурителен стаж от датата на инвалидизиране /03.11.2005г./ в размер на 08 месеца и 27 дни и след датата на инвалидизиране – 10 години, 5 месеца и 16 дни. Депозирана е жалба вх.№1012-21-690 от 05.05.202г. /л.92/, с която М. Т. е обжалвала Разпореждане №[ЕГН]/19 от 11.03.2022г. на длъжностното лице по ПО. Претенциите са, че пенсионният орган неправилно отказва исканата пенсия, тъй като Т. отговаряла на законовото изискване по чл. 74, ал.3 от КСО за наличие на една година действителен осигурителен стаж до настъпване на работа като лице с вродени увреждания и съдържа претенция за отмяна на разпореждането и отпускането на исканата пенсия.

В хода на образуваното контролно производство по реда на чл.117 от КСО Директорът на ТП на НОИ С.-град постановява процесното понастоящем Решение №2153-21-220/01.06.2022г. /л.95-96/, с което жалбата на М. Т. е оставена без уважение като неоснователна.

Решението е връчено на заявителката на 09.06.2022 г, видно от известие за доставяне от Български пощи /л.97/

С оглед на така изложените факти, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата срещу оспорваното Решение 2153-21-220/01.06.2022г г. на директора на ТП на НОИ С.-град е подадено в срока по чл. 118, ал. 1 от КСО от лице с право и интерес от обжалване, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материалноправните разпоредби при издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Съгласно чл. 98, ал. 1, т. 1 от КСО пенсиите и добавките към тях се отпускат, изменят, осъвременяват, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват с разпореждане, издадено от длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, или други длъжностни лица, определени от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт. Процесното Разпореждане №[ЕГН]/19 от 11.03.2022г е издадено от А. В. ,длъжностно лице ПО при ТП на НОИ С.-град,

определена със Заповед № 315-21-247/04.12.2013 г. на директора на ТП на НОИ С.-град за компетентен орган по чл. 98, ал. 1, т. 1 и ал. 2.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ от КСО разпореденията за отказ за отпускане на пенсии се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт. В настоящия случай по жалба срещу разпоредяване, издадено от орган по осигуряването при ТП на НОИ С.-град, териториално компетентен да се произнесе е директорът на ТП на НОИ С.-град. Поради това обжалваният в настоящото производство акт е издаден от компетентен орган и е валиден. Атакуваният административен акт е издаден в предвидената от закона писмена форма – чл. 117, ал. 3 КСО. Същият е мотивиран, като са изложени фактическите и правни основания за издаването му. В административното производство по издаването му не са допуснати съществени процесуални нарушения, които да обосновават отмяната на акта на самостоятелно основание.

По приложението на материалния закон съдът намира, че към случая са относими разпоредбата на чл. 71 и следващите от КСО, които регламентират основанията за придобиване на право на пенсия за инвалидност и редът за упражняването му. Съгласно чл. 71 и чл. 72 от КСО основание за придобиване на това право е реализирането на осигурения социален риск /общо заболяване, трудова злополука или професионална болест/, който е довел до трайно намалена работоспособност на осигуреното лице в размер на 50 % и над 50 %.

Съгласно чл. 74, ал. 1 от КСО осигурените придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - до датата на заявлението по чл. 94, както следва: т.1. до 20-годишна възраст и за слепите по рождение и на ослепелите преди постъпването им на работа - независимо от продължителността на осигурителния стаж; т.2. до 25-годишна възраст - една година; т.3. до 30-годишна възраст - 3 години; т. 4 - над 30-годишна възраст - 5 години. Следователно предпоставките за придобиване на право на лична пенсия за инвалидност са две – настъпила трайна неработоспособност в резултат от общо заболяване, трудова злополука или професионална болест, и наличие на минимален осигурителен стаж с оглед възрастта на лицето.

Наличието и размерът на трайно намалената работоспособност на жалбоподателката не са предмет на спор между страните. Не се спори и, че стажът на М. А. Т. до датата на инвалидизирането и е в размер на 08 месеца и 27 дни. Искането се свежда до това да бъде взет предвид и стажът ѝ след инвалидизирането и да и бъде отпусната пенсия за лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, респ. да се приеме, че е налице основанието на чл.74, ал.3 от КСО.

Съгласно разпоредбата на чл. 74, ал. 1 от КСО задължително условие за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване е осигурените лица да имат придобит осигурителен стаж до датата на инвалидизирането в зависимост от възрастта им: Изключение от това правило е допуснато само по отношение на лицата, ненавършили 20 години, както и по отношение на слепите по рождение и на ослепелите преди постъпването им на работа, които придобиват право на пенсия независимо от размера на осигурителния си стаж. По отношение на жалбоподателката не са налице посочените изключения, поради което за придобиване на право на пенсия за инвалидност същата следва да притежава минимално изискуемия

осигурителен стаж по цитираните разпоредби.

По делото не се спори, че към момента на инвалидизиране, посочен в експертното решение на ТЕЛК, жалбоподателката е била на възраст 25 години, 10 месеца и 21 дни. Поради това спрямо нея е приложима разпоредбата на чл. 74, ал. 1, т. 3 от КСО, съгласно която минимално изискуемият осигурителен стаж за лица до 30-годишна възраст е 3 години, който следва да бъде натрупан до момента на инвалидизиране. Безспорно е установено, че към 03.11.2005 М. А. Т. е притежавала осигурителен стаж в размер 08 месеца и 27 дни, следователно същият е под минимално необходимия за придобиване на правото. Във връзка с това с Разпореждане № [ЕГН]/38 от 15.05.2015 г. е постановен отказ за отпускане на исканата пенсия, като няма данни по делото, а и не се твърди от жалбоподателката същото да е било обжалвано.

Императивната норма на чл. 74, ал. 1 КСО изисква наличие на съответен осигурителен стаж към началната дата на трайно намалената или загубена работоспособност. Същата не визира хипотеза, в която да е налице право за получаване на пенсия за инвалидност поради общо заболяване при последващо придобиване на стаж.

След като ТЕЛК е определила датата 03.11.2005 г като дата на инвалидизиране М. А. Т., за да има право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване тя трябва да има изискуемия осигурителен стаж към тази дата. Съгласно ал.2 от цитираната разпоредба една трета от осигурителния стаж по ал.1, т.2, т.3 и т.4 трябва да бъде действителен. За установяване степента на релевантната трайно намалена работоспособност на лицата в трудоспособна възраст се извършва медицинска експертиза, съгласно чл.101, ал.1 от Закона за здравето, което се установява с експертно решение – чл.103, ал.3 от ЗЗ. Експертизата на вида и степента на увреждане и степента на трайно намалената работоспособност се извършва от ТЕЛК и НЕЛК. В този смисъл при отпускането на личните пенсии за инвалидност длъжностното лице по ПО действа в условията именно на обвързана компетентност, противно на изложеното от оспорващата страна в жалбата, при стриктно съобразяване с експертното решение на компетентните органи. В процесния случай датата на инвалидността на жалбоподателката е определена на 03.11.2005г., като причините, поради които лицето не е заведено в медицинско заведение за диагностициране на заболяването и респ. определяне друга дата на инвалидност, са неотнормирани и не обвързват ТП на НОИ при отпускане на исканата пенсия и определяне на осигурителния стаж на лицето. Приетата дата на инвалидността на жалбоподателката е потвърдена и при оспорването ѝ пред НЕЛК с ЕР №2097 от 02.12.2021г., компетентните органи на медицинската експертиза са приели, че инвалидизирането не е с оглед вродено увреждане от 12.12.1979г. /датата на раждане/, а датата на инвалидизация е конкретизирана на 03.11.2005г, което изключва хипотезата на 74, ал.3 от КСО, поради което и аргументите в жалбата в този смисъл са неоснователни.

Липсата на изискуемия осигурителен стаж до датата на инвалидизиране – три години съобразно чл.74, ал.1, т.3 от КСО се явява отрицателна предпоставка досежно претендираното право на лична пенсия за ИОЗ и правилно с Разпореждане №[ЕГН] от 11.03.2022г. на длъжностно лице по ПО е разпореден отказ за отпускането на пенсията по чл.74, ал.1, т.3 от КСО.

Изискването е императивно и не е поставено в зависимост от евентуална обективна невъзможност на инвалидизираното лице да придобие определения в кодекса стаж. Ако лицето няма изискуемия осигурителен стаж до датата на инвалидизирането, няма

право на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване на основание чл. 74, ал. 1 КСО.

В закона не е предвидена възможност правото пенсия за инвалидност поради общо заболяване да бъде преразглеждано при последващо придобиване на стаж след датата на инвалидизирането, както и такава да се отпуска при игнориране отразените в ЕР дата на инвалидизиране, поради което съдът приема жалбата за неоснователна.

Неотносими в настоящия спор се явяват аргументите, свързани с разлика между придобито заболяване и респ. вродено заболяване и свързаното с това задължение на медицинските органи при издаване на съответно експертно решение да поставят знак за равенство между датата на установяване и дата на инвалидизиране в първия случай и съответно различни дати между дата на инвалидизация и дата на установяването ѝ във втория случай. Установяването на тези два различни юридически факти се осъществява от НОИ след извършена от ТЕЛК и НЕЛК /чл.103, ал.4 от ЗЗ/ експертиза в този смисъл,обективизирана в съответно ЕР, а не преди или въпреки отразените в заключенията на експертните решения данни.

С експертното заключение на ТЕЛК се установява единствено процентът на загубената работоспособност, но не и правото лична пенсия за пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Същото се преценява от компетентните органи визирани в чл. 98, ал. 1, т. 1 от КСО при стриктно прилагане на разпоредбите и предпоставките предвидени в КСО, в случая на чл. 74, ал. 1, т. 3 КСО и при обвързана компетентност с оглед данните и обстоятелствата, обективизирани в експертните решения.

По изложените съображения съдът намира, че Решение № 2153-21-220 от 01.06.2022 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт С.-град, с което е потвърдено Разпореждане [ЕГН]/19 от 11.03.2022 г., издадено от А. В. – длъжностно лице по „Пенсионно осигуряване“ при ТП на НОИ С.-град, с което е отказано отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване на жалбоподателката М. А. Т., е законосъобразно, постановено от компетентен орган в предвидената от закона форма, при спазване на административнопроизводствените правила и в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона. Поради това подадената срещу него жалба е неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора, искането за присъждане на разноски, сторени от оспорващата страна, се явява неоснователно. Ответникът претендира заплащане на юрисконсултско възнаграждение, поради което жалбоподателката следва да му заплати на основание чл. 143 и чл. 144 АПК вр. чл. 78, ал. 8 от ГПК вр. чл. 37 от ЗПП вр. чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ такава в размер на 100 лева.

Воден от изложеното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 67 състав

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на М. А. Т., срещу Решение № 2153-21-220 от 01.06.2022 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт С.-град.

ОСЪЖДА на М. А. Т. да заплати на ответника Националния осигурителен институт С.-град юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 (сто) лв.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14 - дневен срок от съобщението за изготвянето му.

СЪДИЯ: